

Ματιές στα γεγονότα...

Του Φίλιππου Ζάχαρη
(filippos.zaharis@yahoo.gr)

Χρήση ναρκωτικών, ενημέρωση και πρόληψη

Παγκόσμια ημέρα κατά των ναρκωτικών η 26η Ιουνίου και τα στοιχεία για τη χρήση τους εξακολουθούν να συγκλονίζουν, καθώς εκατομμύρια νέοι μπαίνουν στον σκοτεινό κόσμο τους, με ολέθρια αποτελέσματα για την υγεία σε χιλιάδες από αυτούς που συνεχίζουν επί χρόνια τη χρήση. Εκτιμάται ότι τουλάχιστον 208 εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο κάνουν χρήση απαγορευμένων ουσιών (στοιχεία πριν από 7 περίπου χρόνια). Στις ΗΠΑ, τα αποτελέσματα από την Εθνική έρευνα που διεξήχθη το 2007 για τη χρήση ναρκωτικών ουσιών και την υγεία, έδειξαν ότι 19,9 εκατομμύρια Αμερικανών (ή το 8% του πληθυσμού από 12 ετών και πάνω) έκαναν χρήση ναρκωτικών τον μήνα που προηγήθηκε της έρευνας! Το ευρύτερα διαδεδομένο ναρκωτικό θεωρείται η μαριχουάνα. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Αναφορά των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά του 2008, το 3,9% του παγκόσμιου πληθυσμού μεταξύ των 15 - 64 ετών κάνουν χρήση μαριχουάνας. Οι νέοι σήμερα εκτίθενται στα ναρκωτικά νωρίτερα από ποτέ. Βάσει έρευνας του Κέντρου Ελέγχου Ασθενειών των ΗΠΑ για το 2007, το 45% των μαθητών λυκείου σε όλη τη χώρα είχε πει αλκοόλ και το 19,7% καπνίζει μαριχουάνα κατά τη διάρκεια ενός μήνα. Στην Ευρώπη, πρόσφατες μελέτες σε 15χρονα παιδιά έδειξαν ότι η χρήση μαριχουάνας κυμαίνεται από το 10% - 40%. Το υψηλότερο ποσοστό είχε αναφερθεί για τους εφήβους της Τσεχίας (44%), ακολουθεί η Ιρλανδία (39%), το Ηνωμένο Βασίλειο (38%) και η Γαλλία (38%). Στην Ισπανία και στη Μεγάλη Βρετανία η χρήση κοκαΐνης στα παιδιά μεταξύ 15 - 16 ετών είναι 4-6%. Η χρήση κοκαΐνης από τους νέους αυξήθηκε σε Δανία, Ιταλία, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Νορβηγία και Γαλλία. Να σημειωθεί σε αυτό το σημείο ότι σε έρευνα στην Ελλάδα για τη χρήση ναρκωτικών, η οποία πραγματοποιήθηκε πριν από 3 χρόνια, (Πανελλήνια έρευνα στο σχολικό πληθυσμό για τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών - Έρευνα ESPAD) και υλοποιήθηκε από το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΙΨΥ) σε συνεργασία και με την υποστήριξη του ΟΚΑΝΑ και των Κέντρων Πρόληψης ΟΚΑΝΑ/ Τοπικής Αυτοδιοίκησης (η έρευνα περιέλαβε 676 σχολικές μονάδες και συνολικά 37.000 μαθητές και μαθήτριες ηλικίας 13-19 ετών), τα ναρκωτικά στην Ελλάδα εξακολουθούν να είναι ευρέως διαδεδομένα στους μαθητές. Έτσι, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, σε σύνολο μαθητών 15-19 ετών, ένας στους 7 (15,2%) έχει κάνει χρήση (έστω και μία φορά) κάποιας ουσίας, κυρίως κάνναβης, με την πλειονότητά τους να έχει επαναλάβει τη χρήση. Τα κορίτσια έχουν κάνει περισσότερη χρήση απ' ό,τι τα αγόρια (αναλογία ~ 2,5 προς 1). Υπερτερούν στη χρήση η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη σε σύγκριση με τις άλλες περιοχές. Με την πάροδο της ηλικίας, αυξάνεται σημαντικά ο αριθμός όσων έχουν κάνει χρήση: Στην ηλικία των 17-18 ετών, χρήση κάνναβης τον τελευταίο χρόνο έχει κάνει ένας στους 7 (13,6%) και τον τελευταίο μήνα το 8%. Χρήση κάνναβης έστω και μία φορά έχει κάνει στην ηλικία των 13-14 ετών το 2,6% των αγοριών και το 0,9% των κοριτσιών. Πολλοί βέβαια ισχυρίζονται από χρόνια ότι η κάνναβη δεν είναι ναρκωτικό, δεν προκαλεί εθισμό και δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αποτελεί στοιχείο μελέτης που αφορά την χρήση ναρκωτικών και η συζήτηση περί αυτού γιγαντώνεται με τον καιρό. Στατιστικά πάντως, σύμφωνα με την παραπάνω έρευνα και σε διαχρονική βάση, τη χρονική περίοδο 1984-2011 (μαθητές 15-19 ετών) σχεδόν τριπλασιάζεται η χρήση ναρκωτικών (από 6% το 1984 σε 15,3% το 2011) ενώ αυξάνεται περισσότερο από τη δοκιμή η συστηματικότερη χρήση τους (χρήση 3+ φορές). Από τα στοιχεία συνολικά, φαίνεται πως υπάρχει πραγματικά πρόβλημα και πως η λύση βρίσκεται στην ενημέρωση και την πρόληψη. Γιατί ναι μεν όλα ξεκινούν από μόδα, όμως έχει αποδειχθεί από χρόνια ότι οι μόδες περνούν, αλλά οι χρήστες παραμένουν. Εν τέλει, το όλο θέμα, που σχετίζεται βέβαια και με την καταστολή αλλά και τον αναγκαίο, κατά την άποψή μου, διαχωρισμό που πρέπει να γίνεται ανάμεσα στα ελαφριά και σκληρά ναρκωτικά, την ιδιόχρηση και την εμπορία, έχει να κάνει και με την διάθεση των γονέων να ενημερώσουν αποτελεσματικά τα παιδιά τους, αφιερώνοντας βασικά χρόνια. Το σχολείο, από την άλλη, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και οφείλει να λειτουργεί ως ανάχωμα αναφορικά με την ενημέρωση γύρω από τη χρήση ναρκωτικών. Σε αντίθετη περίπτωση, ο έφηβος/η είναι απλά έρμαιο των όποιων «τυχαίων καταστάσεων». Πρόληψη και ενημέρωση λοιπόν πάνω απ' όλα και λιγότερα λόγια από πράξεις, που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως ο καταλύτης για την μείωση τουλάχιστον της χρήσης ναρκωτικών.